

Zorgen voor je ouders is vanzelfsprekend

Een wettelijke verplichting moet het niet worden. Een morele wel. Onze ouders zorgden voor ons, waarom wij niet voor hen?

Theo Boer
universitair docent ethiek
Protestantse Theologische Universiteit (PThU) Groningen

Bij de ouderenzorg in Nederland gaat het roer om. Volgens het kabinet zullen kinderen intensiever bij de zorg voor hun ouders betrokken moeten worden: koken, schoonmaken, je ouders naar een afspraak brengen of misschien wel assisteren met aankleden en wassen: het tweewekelijkse bezoekje aan de zorgbehoeftige ouders in hun zorgflat (en dat was het dan) heeft zijn langste tijd gehad.

Staatssecretaris Van Rijn noemde voor deze omslag onlangs drie redenen: het is goed voor de solidariteit tussen de generaties, het zorgt voor een betere afstemming van de zorg voor ouderen en helpt de zorgkosten beheersbaar te houden. Om misverstanden voor te zijn, benadrukt het kabinet dat niemand verplicht zal worden. Geen Duitse of Italiaanse toestanden in Nederland.

Politiek en strategisch is deze terughoudendheid begrijpelijk. Voor een zorgplicht voor je ouders bestaat in Nederland nauwelijks enig draagvlak.

Een plicht kan zelfs averechts werken: wat je uit liefde voor je ouders deed, laat je misschien wel uit je hoofd zodra de overheid het gaat opleggen. Van Rijn geeft daarbij zelf het goede voorbeeld. Hoewel hij er niet graag over spreekt, is hij zelf mantelzorg. Vrijwillig en uit liefde.

Maar wie de grote uitdagingen van de toekomst op zich laat inwerken, ontkomt er niet aan om drastischer opties te overwegen.

Laten we er niet omheen draaien: zonder de exponentiële kostenstijgingen in de zorg zou de overheid nooit over het delegeren van zorgtaken aan kinderen beginnen. De PvdA niet, die als vanouds de zorgende taak van de overheid benadrukt en de VVD niet, voor wie de individuele vrijheid van de individuele burger heilig is.

Verpleeghuizen en thuiszorg blijven broodnodig. Maar het wordt ook tijd om ons te realiseren dat solidariteit twee kanten op gaat.

Nee, de hoofdreden achter deze oproep tot solidariteit tussen generaties is toch echt de noodzaak van kostenbeheersing.

Intussen is de kans miniem dat vrijwillige zorg door de kinderen ook daadwerkelijk zal leiden tot een substantiële kostenbeheersing. Een beroep op burgers om onbezoldigd het betaalde werk van anderen over te nemen is even kansloos als een beroep op burgers om op vrijwillige basis belasting te betalen.

Als het verlenen van mantelzorg echt vrijwillig is, zullen overheid, verzekeraars en zorgverleners toch een compleet zorgpakket achter de

hand moeten houden dat gratis is en vrij toegankelijk. Dan haal je miljarden op, geen miljarden.

Is het verplichtstellen van het nemen van verantwoordelijkheid voor je ouders dan zo erg? Welnu, eigenlijk wel.

Denk aan de rechtsongelijkheid tussen mensen zonder en met kinderen. Denk aan wie enig kind zijn. Denk aan mensen met chronisch zieke ouders of aan ouders en kinderen die gebrouilleerd zijn. Denk aan de druk die kinderen kunnen gaan uitoefenen in de richting van euthanasie. Bovendien: welke overheidsinstantie zou die ‘eigen inzet’ van kinderen moeten gaan bewaken?

Maar dat een wettelijke plicht onwenselijk is, sluit de mogelijkheid van een niet-vrijblijvend moreel appèl niet uit.

De ouderenzorg blijft immers duurder worden en zij wordt er evenmin beter op. Iedereen vindt het normaal dat ouders con amore voor hun jonge kinderen zorgen. Hoewel hier wel sprake is van een wettelijke plicht hoor je de term ‘plicht’ daar nooit vallen: voor je kinderen zorgen, je haalt het niet in je hoofd om het niet te doen.

Nu kan zorg voor ouders oneindig veel zwaarder zijn dan die voor kinderen. Verpleeghuizen en thuiszorg blijven in de toekomst broodnodig. Maar het wordt ook tijd om ons te realiseren dat solidariteit twee kanten op gaat.

Waarom laten we ons wel door onze ouders voeden, badderen, bijles geven en naar paardrijles brengen maar geven wij, als zij zorg, geld, gezelschap of vervoer nodig hebben, niet thuis?

Wetenschap gaat om toetsbare en getoetste kennis.

FOTO ANP

Geloof mag wetenschap niet voor de voeten lopen

Pieter Drenth
emeritus hoogleraar en voormalig rector magnificus Vrije Universiteit

Wetenschap en geloof gaan samen, zo stellen C. Visser en Ch. Kruse (Podium, 5 maart) naar aanleiding van een getuigenis van een godswonder door een hoogleraar. Klopt, zolang ze elkaar maar niet voor de voeten lopen.

Bij religie gaat het om zingeving, inspiratie, hoop en voor velen ook troost. Geloof als een besef dat er meer is dan de primaire bevrediging van behoeften en een poging om boven het eenvoudige fysiek/biologische bestaan uit te stijgen; een kijk op de wereld voorbij de horizon, zoals Herman Van Praag zegt. Daarbij kan men zich goed laten inspireren door traditie, overleveringen en verhalen uit heilige geschriften.

Bij wetenschap daarentegen gaat het om toetsbare en getoetste kennis, logische consistentie en validering aan de hand van feiten en observaties. Daarbij worden er geen bo-

vennatuurlijke, magische, of onbewijsbare verklaringen toegestaan. Als iets niet verklaard kan worden met beschikbare kennis of theorieën (en dat geldt nog voor veel in de wetenschap), dan moet men verder zoeken naar alternatieve toetsbare verklaringen, en zich niet neerleggen bij een wetenschappelijk onaanvaardbare bovennatuurlijke ‘verklaring’.

Uiteraard heeft iedereen, ook een geneeskundige, de vrijheid tot een ‘gelovige’ kijk op het leven. Maar hier was meer aan de hand. Hier beweerde een hoogleraar geneeskunde en directeur van een onderzoeksinstituut aan de Universiteit van Maastricht dat na gebed beenweefsel groeide. Dan wordt toch de suggestie gewekt dat er sprake is van een causaal verband en dus dat in de wetenschap een goddelijke ingreep als verklaring van een verschijnsel aanvaardbaar zou zijn. En dat is niet het geval. De betrokkene was zich onvoldoende bewust van zijn rol als hoogleraar en van de draagwijdte van zijn bewering.

len

denktank

Project Ik

In Haren gebeurde Project X. De commissie-Cohen deed onderzoek. Burgemeester Bats trad af. Waarschijnlijk terecht. En toch: stel dat de burgemeester een maand voor de ramp had voorgesteld om geld vrij te maken om de sociale media te controleren op Projecten X? Alle deskundigen hadden hem voor gek verklaard. Stel dat de burgemeester, toen de eerste twintig vandalen begonnen met hun ‘feestje’, meteen tweehonderd ME’s had opgeroepen? Dezelfde materiële schade, gewonden in het ziekenhuis, van wie een paar ernstig. Zo ongeveer? Dan was Bats direct afgetreden en had eenzelfde commissie-Cohen nadien waarschijnlijk geconcludeerd dat er veel minder gewonden gevallen waren wanneer de burgemeester minder fors had gereageerd. Waarom is eigenlijk niemand met ‘Project Ik’ bezig? Waar blijft die ene jongen, die met excuses komt naar de winkelier waarvan hij de ruit ingooide en op Facebook begint met Project ‘Ik was verantwoordelijk’. Waar blijven al die ouders met ‘Project Z’: mijn Zoon deed mee.

Aalt van de Glinde Apeldoorn
Ook een denktank insturen? denktank@trouw.nl

Redactie Podium Trouw, Postbus 859, 1000 AW Amsterdam
Telefoon 020-5629444 E-mail: podium@trouw.nl

Podium is een vrijplaats voor discussie. Artikelen tellen maximaal 650 woorden, Brieven maximaal 150. Alle stukken zijn op persoonlijke titel. De redactie behoudt zich het recht voor bijdragen te weigeren, te redigeren of in te korten. Bijdragen worden ook via internet, databank of anderszins verspreid. Eventuele auteursrechten blijven berusten bij de schrijver. Inzendingen graag voorzien van naam, adres en telefoonnummer, ook de e-mails.